

CLASS : 10th (Secondary)

Code No. 5508

Series : Sec. April/2021

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

SET : A

संस्कृत

भाग – II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(Academic/Open)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि **भाग-II** के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ **8** तथा प्रश्न **10** हैं।
 - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
 - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: –

- (i) **सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।**
- (ii) **प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।**

(बहुविकल्पीय उत्तरात्मक प्रश्नाः)

1. (i) युष्मद् शब्दस्य द्वितीया एकवचने किं रूपम् ?

1

(क) त्वाम्

(ख) त्वम्

(ग) युवाम्

(घ) माम्

5508/(Set : A)/ II

P. T. O.

(ii) देव शब्दस्य चतुर्थी वि० एकवचने किं रूपम् ? 1

(क) देवय

(ख) देवायै

(ग) देवात्

(घ) देवाय

(iii) बालिका शब्दस्य तृतीया वि० बहुवचने किं रूपम् ? 1

(क) बालिका

(ख) बालिकाम्

(ग) बालिकया

(घ) बालिकाभिः

2. (i) पा - लृटलकारस्य म० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1

(क) पासि

(ख) पिबसि

(ग) पिबिष्यसि

(घ) पास्यसि

(ii) पा - लोटलकारस्य म० पु० बहुवचने किं रूपम् ? 1

(क) पान्तु

(ख) पिबन्तु

(ग) पिबानि

(घ) पिबत

(iii) नी - लटलकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1

(क) नयति

(ख) अनयत्

(ग) नयन्ति

(घ) नेष्यति

3. (i) 'सह' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) तृतीया (ख) चतुर्थी
- (ग) पंचमी (घ) षष्ठी
- (ii) 'प्रति' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) पंचमी (ख) चतुर्थी
- (ग) तृतीया (घ) द्वितीया
- (iii) 'अलम्' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) प्रथमा (ख) द्वितीया
- (ग) तृतीया (घ) पंचमी
4. अव्ययपदेन रिक्तस्थानं पूरयत –
- (क) प्राकृतिकवातावरणे क्षणं सञ्चरणम् लाभदायकं भवति। (अपि/तथा) 1
- (ख) यत्र हरीतिमा शुचिः पर्यावरणम्। (तत्र/कुत्र) 1
5. (i) 'शरीरम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत – 1
- (क) कायाम् (ख) देहा
- (ग) शरीर (घ) तनुः
- (ii) 'कुटिलम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत – 1
- (क) वक्रम् (ख) सरलम्
- (ग) कठिनम् (घ) बक्रम्

6. (i) 'मूर्खः' अस्य विलोमपदं वर्तते -

1

(क) निर्लज्जः

(ख) निर्बलः

(ग) दुर्लभः

(घ) विद्वान्

(ii) 'निर्बलः' पदस्य किं विलोमपदम् ?

1

(क) बाली

(ख) बलिः

(ग) बलि

(घ) बली

7. (i) 'कः + अपि' इति पदे किं सन्धिपदम् ?

1

(क) कोऽपि

(ख) कापि

(ग) करपि

(घ) कोरपि

(ii) 'ग्रामगतः' अत्र किं विग्रहपदम् ?

1

(क) ग्राम गतः

(ख) ग्रामां गतः

(ग) ग्रमं गतः

(घ) ग्रामं गतः

(iii) 'पंचानां पात्राणां समाहारः' अत्र किं समस्तपदम् ?

1

(क) पंचपात्रम्

(ख) पंचपात्रम्

(ग) पंचपात्रः

(घ) पंचपात्राणि

- (iv) 'कथा' इति पदस्य विशेषणपदं चिनुत – 1
- (क) शलाघ्या (ख) शलाघ्या
(ग) शालघ्या (घ) शलाघ्यः
- (v) 'कज्जलमलिनं धूमं' अत्र किं विशेष्यपदम् ? 1
- (क) कज्जलमलिनं
(ख) धूमं
(ग) कज्जलेन
(घ) मलिनेन
- (vi) 'वरणीया' इति पदे कः प्रत्ययः ? 1
- (क) यत् (ख) अनीयर्
(ग) ल्यप् (घ) क्त
- (vii) 'जातम्' अस्मिन् पदे कः प्रत्ययः ? 1
- (क) क्त (ख) क्तवतु
(ग) शतृ (घ) तव्यत्
- (viii) 'सलिलम्' इति पदस्य समानार्थकपदम् अस्ति – 1
- (क) जलम् (ख) दुग्धम्
(ग) मिष्ठानम् (घ) सलीलम्

(ix) 'गवाश्च' पदे सन्धेः नाम किम् ?

1

(क) दीर्घ

(ख) स्वर

(ग) व्यंजन

(घ) विसर्ग

(x) 'प्रसीदति' अत्र कः उपसर्गः ?

1

(क) प्र

(ख) पर

(ग) प्रसी

(घ) ति

(xi) 'प्रकृतिः' अत्र कः उपसर्गः ?

1

(क) परा

(ख) पर

(ग) प्रकृ

(घ) प्र

(xii) 'न + अस्ति' अत्र किं सन्धिपदम् ?

1

(क) नास्ति

(ख) नस्ति

(ग) नास्तिक

(घ) नास्ती

(xiii) '20' स्थाने संख्यावाचीपदं चिनुत -

1

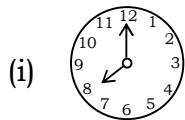
(क) विंशतिः

(ख) विशति

(ग) विंशत्

(घ) विंशति

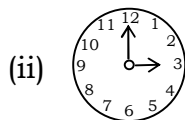
8. घटिकां दृष्ट्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

(i)

विद्यालयं गच्छति छात्रः वादने। (अष्ट/दश)

1

(ii)

छात्रः वादने गृहम् आगच्छति। (पंच/त्रि)

1

(रचनात्मकं कार्यम्)

9. पत्रं पठित्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

सेवायाम्

प्रधानाचार्यः महोदयः,

राजकीयः उच्चविद्यालयः

हिसारः।

.....(i).....

सादरं नमो नमः

अहं छात्रावासं(ii)..... प्राप्तवान्। अस्मिन्(iii)..... प्रकाशस्य चागमनाय(iv).....
सन्ति। अत्र(v)..... सुप्रबन्धः। कापि चिन्ता न कार्या। मातृपादयोः प्रणामः अस्तु।

भवदीयः पुत्रः

अभिषेकः

मञ्जूषा

सुखेन, वायोः, पानाशनयोः, पूज्यपाद, वातायनानि।

10. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

वाक्यानि -

- (क) अस्मिन् चित्रे दर्शितः।
- (ख) शशकः एकां कल्पितां कथां श्रावितवान्।
- (ग) शशकः सिंहं समीपं नीतवान्।
- (घ) कूपस्य जले सिंहः अपश्यत्।
- (ङ) क्रोधेन सिंहः आत्मानं अक्षिपत्।

मञ्जूषा

कूपे, सिंहम्, कूपः, स्वप्रतिबिम्बम्, कूपस्य।

CLASS : 10th (Secondary)

Code No. 5508

Series : Sec. April/2021

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

SET : B

संस्कृत

भाग – II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(Academic/Open)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि भाग-II के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 8 तथा प्रश्न 10 हैं।
 - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
 - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: –

- (i) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
- (ii) प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।

(बहुविकल्पीय उत्तरात्मक प्रश्नाः)

1. (i) बालक शब्दस्य तृतीया एकवचने किं रूपम् ?

1

(क) बालकेन

(ख) बालकान्

(ग) बलकेन

(घ) बालकेन्

5508/(Set : B)/ II

P. T. O.

- (ii) लता शब्दस्य चतुर्थी एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) लतायै (ख) लतयै
(ग) लतायाः (घ) लताये
- (iii) युष्मद् शब्दस्य द्वितीया एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) त्वाम् (ख) त्वम्
(ग) युवाम् (घ) माम्
2. (i) पठ् - लट्लकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) पठसि (ख) पठामि
(ग) पठन्ति (घ) पठति
- (ii) पा - लृट्लकारस्य म० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) पासि (ख) पिबसि
(ग) पिबिष्यसि (घ) पास्यसि
- (iii) दृश् - लङ्लकारस्य उ० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) अदृश्यत्
(ख) अपश्याम
(ग) अपश्यत्
(घ) अपश्यम्

3. (i) 'उभयतः' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) द्वितीया (ख) तृतीया
- (ग) चतुर्थी (घ) पंचमी
- (ii) 'सह' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) तृतीया (ख) चतुर्थी
- (ग) पंचमी (घ) षष्ठी
- (iii) 'स्वस्ति' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) चतुर्थी (ख) पंचमी
- (ग) षष्ठी (घ) सप्तमी
4. अव्ययपदेन रिक्तस्थानं पूरयत -
- (i) जीवनं दुर्वहम् अस्ति । (अत्र/तत्र) 1
- (ii) समयस्य सदुपयोगः करणीयः। (सदा/कदा) 1
5. (i) 'सलीलम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत - 1
- (क) लीलयासह (ख) जालम्
- (ग) पानी (घ) जलम्
- (ii) 'आम्रम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत - 1
- (क) आम (ख) रासालम्
- (ग) रसाला (घ) रसालम्

6. (i) 'सुकरम्' पदस्य विलोमपदं चिनुत -

1

(क) दोखकरम्

(ख) दुर्करम्

(ग) दूषकरं

(घ) दुष्करम्

(ii) 'मूर्खः' इति पदस्य विलोमपदं किम् ?

1

(क) पण्डितः

(ख) अपण्डितः

(ग) पंडिता

(घ) पडितः

7. (i) दूष् + क्त संयोगे किं रूपम् ?

1

(क) दूषितम्

(ख) दुषित

(ग) दूषीता

(घ) दुषीतम्

(ii) 'रमणीया' पदे कः प्रत्ययः चिनुत ?

1

(क) अनीयर्

(ख) आनीयर्

(ग) नीयर्

(घ) णीयर्

(iii) '30' स्थाने संख्यावाचीपदं चिनुत -

1

(क) त्रिशत

(ख) त्रिंशत्

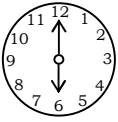
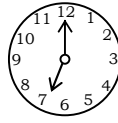
(ग) त्रीशत्

(घ) त्रयोशत्

- (iv) 'षोडश' पद स्थाने का गणना चिनुत ? 1
- (क) 06 (ख) 16
- (ग) 26 (घ) 36
- (v) 'नास्ति' इति पदे किं सन्धिच्छेदपदम् ? 1
- (क) ना + स्ति (ख) ना + ति
- (ग) ना + आस्ती (घ) न + अस्ति
- (vi) 'नास्ति' इति पदे सन्धेः नाम किम् ? 1
- (क) दीर्घ (ख) गुण
- (ग) यण् (घ) वृद्धिः
- (vii) 'रक्तः + च' इति पदे किं सन्धिपदम् ? 1
- (क) रक्तश्च (ख) रक्तस्य
- (ग) रक्ताच्च (घ) रक्तच
- (viii) 'उद्यमसमः' अत्र किं विग्रहपदम् ? 1
- (क) उद्यमं समः
- (ख) उद्यमः समः
- (ग) उद्यमाय समः
- (घ) उद्यमेन समः

- (ix) 'महान् वृक्षः' अत्र किं समस्तपदम् ? 1
- (क) महावृक्षः (ख) महवृक्षः
(ग) माहवृक्ष (घ) महावक्षः
- (x) 'उद्यमसमः' अत्र समासस्य किं नाम ? 1
- (क) तत्पुरुषः (ख) द्वन्द्वः
(ग) द्विगुः (घ) बहुव्रीहिः
- (xi) 'प्रसीदति' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) प्र (ख) पर
(ग) प्रसी (घ) ति
- (xii) 'निर्बलः' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) निर् (ख) निरः
(ग) नीर् (घ) निरा
- (xiii) 'तुल्यवत्सला जननी' अत्र किं विशेष्यपदम् ? 1
- (क) तुल्य (ख) वत्सला
(ग) जननी (घ) जननिः

8. घटिकां दृष्ट्वा रिक्तस्थानं पूरयत –

- (i) प्रातः छात्रः वादने उत्तिष्ठति। (षड्/चतुर्) 1
- (ii) छात्रः प्रातः वादने विद्यालयं गच्छति। (सप्त/दश) 1

(रचनात्मकं कार्यम्)

9. पत्रं पठित्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

सेवायाम्

मुख्याध्यापक महोदय,

रा० उ० वि०

नागलोई

श्रीमन्तः !

सविनयं निवेदनम् अस्ति। मम(i)..... विवाहः 25/6/21 दिनांके भविष्यति। अतोहि अहं
विद्यालयम्(ii)..... असमर्थः अस्ति। कृपया दिन(iii)..... अवकाशं दत्वा माम् कृतार्थं
कुर्वन्तु(iv).....।

भवताम्

आज्ञाकारी शिष्यः

.....(v).....

कक्षा - दशम

अनु० - एकादश

मञ्जूषा

हरदेवः, भवन्तः, आगन्तुम्, द्वयस्य, अनुजस्य।

10. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

वाक्यानि -

- (क) इदं चित्रम् अस्ति।
- (ख) उद्याने भ्रमन्ति।
- (ग) बालकाः ।
- (घ) छात्रा रज्ज्वा ।
- (ङ) तिष्ठतः।

मञ्जूषा

स्त्रीपुरुषौ, क्रीडति, क्रीडन्ति, नराः, उद्यानस्य।

CLASS : 10th (Secondary)

Code No. 5508

Series : Sec. April/2021

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

SET : C

संस्कृत

भाग – II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(Academic/Open)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि भाग-II के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 8 तथा प्रश्न 10 हैं।
 - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
 - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: —

- (i) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
- (ii) प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।

(बहुविकल्पीय उत्तरात्मक प्रश्नाः)

1. (i) युष्मद् शब्दस्य प्र० वि० एकवचने किं रूपम् ?

1

(क) त्वाम्

(ख) माम्

(ग) आवाम्

(घ) त्वम्

5508/(Set : C)/ II

P. T. O.

- (ii) कन्या शब्दस्य द्वि० वि० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) कन्या
(ख) कन्याः
(ग) कन्यम्
(घ) कन्याम्
- (iii) देव शब्दस्य चतुर्थी वि० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) देवय
(ख) देवायै
(ग) देवात्
(घ) देवाय
2. (i) गम् - लट्लकारस्य प्र० पु० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) गच्छति (ख) गच्छसि
(ग) गच्छथ (घ) गच्छन्ति
- (ii) पा - लोट्लकारस्य म० पु० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) पान्तु (ख) पिबन्तु
(ग) पिबानि (घ) पिबत
- (iii) स्था - लृट्लकारस्य उ० पु० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) स्थास्यति (ख) स्थास्यसि
(ग) स्थास्यामि (घ) स्थास्यामः

3. (i) 'प्रति' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) पंचमी (ख) चतुर्थी
- (ग) तृतीया (घ) द्वितीया
- (ii) 'अलम्' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) प्रथमा (ख) द्वितीया
- (ग) तृतीया (घ) पंचमी
- (iii) 'बहिः' उपपद योगे का विभक्ति: ? 1
- (क) षष्ठी (ख) सप्तमी
- (ग) प्रथमा (घ) पंचमी
4. अव्ययपदेन रिक्तस्थानं पूरयत -
- (i) हरितमा तत्र शुचि पर्यावरणम्। (अत्र/कुत्र) 1
- (ii) वायुमंडलं दूषितम्। (इदानीं/कुत्र) 1
5. (i) 'काननम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत - 1
- (क) कान (ख) करण
- (ग) वन (घ) वनम्
- (ii) 'शरीरम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत - 1
- (क) कायाम् (ख) देहा
- (ग) शरीर (घ) तनुः

6. (i) 'वक्रम्' पदस्य विलोमपदं किम् ?

1

(क) कोटिलम्

(ख) खोटिलम्

(ग) कुटलम्

(घ) कुटिलम्

(ii) 'निर्बलः' पदस्य किं विलोमपदम् ?

1

(क) बाली

(ख) बलिः

(ग) बलि

(घ) बली

7. (i) प्र + कृ + क्तिन् संयोगे किं रूपम् ?

1

(क) प्रकृतिः

(ख) प्राकृतिः

(ग) परकृतिः

(घ) प्राकतिः

(ii) 'करणीयम्' अत्र कः प्रत्ययः ?

1

(क) अनीयर्

(ख) अनीया

(ग) अनीयम्

(घ) णीयम्

(iii) '20' स्थाने संख्यावाचीपदं चिनुत -

1

(क) विंशतिः

(ख) विशति

(ग) विंशत्

(घ) विंशति

- (iv) 'पंचत्रिंशत्' स्थाने का गणना ? 1
- (क) 50 (ख) 55
- (ग) 45 (घ) 35
- (v) 'गावश्च' अत्र किं सन्धिच्छेदपदम् ? 1
- (क) गौ + च
- (ख) गाव + च
- (ग) गावाः + च
- (घ) गावः + च
- (vi) 'गावश्च' पदे सन्धेः नाम किम् ? 1
- (क) दीर्घ (ख) स्वर
- (ग) व्यंजन (घ) विसर्ग
- (vii) 'न + एव' पदयोः किं सन्धिपदम् ? 1
- (क) नाव (ख) नेव
- (ग) नोव (घ) नैव
- (viii) 'अयोग्यः' इति पदे किं विग्रहपदम् ? 1
- (क) अ योग्यः
- (ख) ना योग्यः
- (ग) अन योग्यः
- (घ) न योग्यः

- (ix) 'महावृक्षः' पदे कः समासः ? 1
- (क) कर्मधारय (ख) द्विगुः
(ग) द्वन्द्वः (घ) बहुव्रीहिः
- (x) 'नवा मालिका' अत्र किं समस्तपदम् ? 1
- (क) नोमालिका (ख) नवनवमालिका
(ग) मालिका (घ) नवमालिका
- (xi) 'दुर्वहम्' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) दुर् (ख) दु
(ग) दूर् (घ) दुर्व
- (xii) 'प्रकृतिः' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) परा (ख) पर
(ग) प्रकृ (घ) प्र
- (xiii) 'तुल्यवत्सला जननी' अत्र विशेषणपदं चिनुत - 1
- (क) तुल्यवत्सला (ख) जननी
(ग) तुल्य (घ) वत्सला

8. घटिकां दृष्ट्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

- (i) छात्रः प्रातः वादने उत्तिष्ठति। (चतुर्/चत्वारि) 1
- (ii) विद्यालयं गच्छति छात्रः वादने। (अष्ट/दश) 1

(7)

5508/(Set : C)

(रचनात्मकं कार्यम्)

9. पत्रं पठित्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत –

5 × 1 = 5

सेवायाम्

.....(i)..... महोदय,

रा० व० मा० वि०

मोहाली

श्रीमन्तः !

सविनयं निवेदनम्(ii).....। मम भ्रातुः विवाहः 15/3/21(iii)..... सुनिश्चितम् अस्ति।
अतोहि अहं विद्यालयम् आगन्तुम्(iv)..... अस्मि। कृपया दिनद्वयस्य(v)..... दत्त्वा माम्
अनुगृहणन्तु भवन्तः।

भवताम्

आज्ञाकारी शिष्यः

कृष्णदेवः

कक्षा - दशम

अनु० - दश

मञ्जूषा

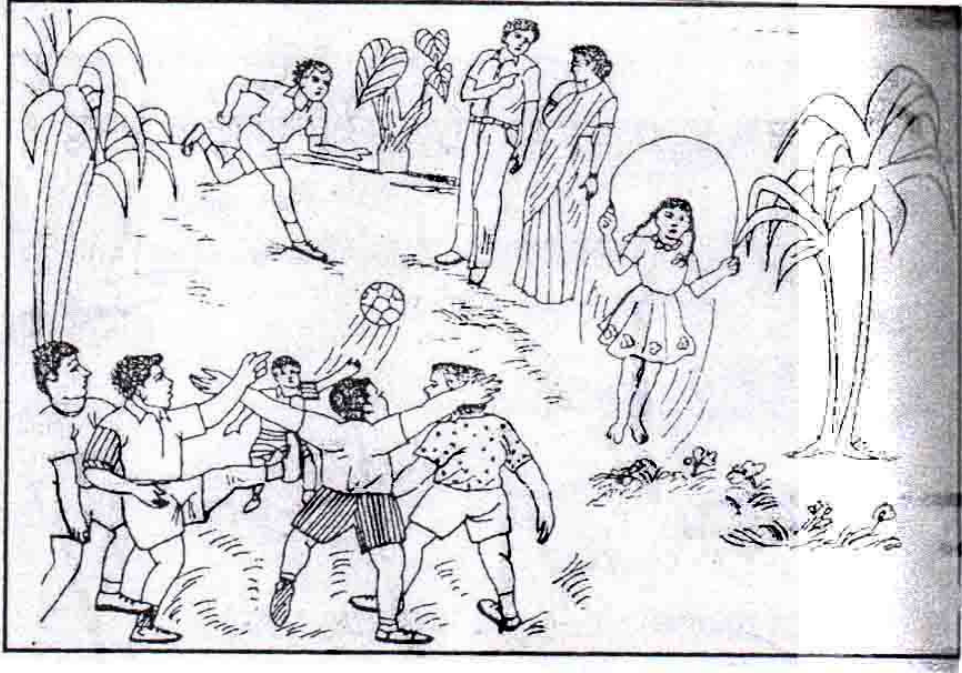
अवकाशं, असमर्थः, दिनांके, प्रधानाचार्य, अस्ति।

5508/(Set : C)/ II

P. T. O.

10. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

वाक्यानि -

- (क) चित्रमिदं अस्ति।
- (ख) क्रीडाक्षेत्रम् वृक्षाः सन्ति।
- (ग) बालकाः क्रीडाक्षेत्रे ।
- (घ) केचन बालकाः ।
- (ङ) छात्रा क्रीडति।

मञ्जूषा

रज्ज्वा, उभयतः, क्रीडन्ति, भ्रमन्ति, क्रीडाक्षेत्रस्य।

CLASS : 10th (Secondary)

Code No. 5508

Series : Sec. April/2021

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

SET : D

संस्कृत

भाग – II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(Academic/ Open)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि **भाग-II** के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ **8** तथा प्रश्न **10** हैं।
 - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
 - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: –

- (i) **सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।**
- (ii) **प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।**

(बहुविकल्पीय उत्तरात्मक प्रश्नाः)

1. (i) अस्मद् – शब्दस्य प्र० वि० बहुवचने किं रूपम् ?

1

(क) अहम्

(ख) आवाम्

(ग) यूयम्

(घ) वयम्

5508/(Set : D)/ II

P. T. O.

(ii) छात्र शब्दस्य द्वितीया वि० बहुवचने किं रूपम् ? 1

(क) छात्रम्	(ख) छात्रौ
(ग) छात्रेण	(घ) छात्रान्

(iii) बालिका शब्दस्य तृतीया वि० बहुवचने किं रूपम् ? 1

(क) बालिका	(ख) बालिकाम्
(ग) बालिकया	(घ) बालिकाभिः

2. (i) नी - लट्लकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1

(क) नयति	(ख) अनयत्
(ग) नयन्ति	(घ) नेष्यति

(ii) चल् - लोटकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1

(क) नयतु	(ख) अचलत्
(ग) अचलम्	(घ) चलतु

(iii) खाद् - लङ्लकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1

(क) अखादत्	(ख) अखादत
(ग) अखादम्	(घ) अखादाम

3. (i) 'सर्वतः' उपपद योगे का विभक्ति ?

1

(क) प्रथमा

(ख) द्वितीया

(ग) तृतीया

(घ) चतुर्थी

(ii) 'अलम्' उपपद योगे का विभक्ति ?

1

(क) प्रथमा

(ख) द्वितीया

(ग) तृतीया

(घ) पंचमी

(iii) 'नमः' उपपद योगे का विभक्ति ?

1

(क) प्रथमा

(ख) द्वितीया

(ग) तृतीया

(घ) चतुर्थी

4. अव्ययपदेन रिक्तस्थानं पूरयत -

(क) पर्यावरणसंरक्षणम् प्रकृतेः आराधना।

(एव/च) 1

(ख) समयस्य सदुपयोगः करणीयः।

(कदा/सदा) 1

5. (i) 'कुटिलम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत -

1

(क) वक्रम्

(ख) सरलम्

(ग) कठिनम्

(घ) बक्रम्

(ii) 'तनुः' पदस्य किं पर्यायपदम् ?

1

(क) शरीरम्

(ख) शरिरः

(ग) शरीराम्

(घ) देहा

6. (i) 'दानवाय' पदस्य विलोमपदं चिनुत -

1

(क) मानवाय

(ख) मनुवाय

(ग) मोहनाय

(घ) दानवे

(ii) 'दुष्करम्' पदस्य विलोमपदं चिनुत ?

1

(क) सुखकरम्

(ख) सोकरम्

(ग) शुभकरं

(घ) सुकरम्

7. (i) पिष् + क्त + टाप् संयोगे किं रूपम् ?

1

(क) पिष्टाः

(ख) पिष्टी

(ग) पिष्टम्

(घ) पिष्ट

(ii) 'प्रकृतिः' अत्र कः प्रत्ययः ?

1

(क) क्तिन्

(ख) तिस्र

(ग) कतिन्

(घ) तिन्

(iii) '40' स्थाने किं संख्यावाचीपदम् ?

1

(क) चतुर्दश

(ख) चत्वारः

(ग) चतुरः

(घ) चत्वारिंशत्

- (iv) 'पंचदश' पदे का गणना ? 1
- (क) 15 (ख) 05
- (ग) 25 (घ) 50
- (v) 'न + अस्ति' अत्र किं सन्धिपदम् ? 1
- (क) नास्ति (ख) नस्ति
- (ग) नास्तिक (घ) नास्ती
- (vi) 'प्रकृतिरेव' पदे सन्धिनाम किम् ? 1
- (क) विसर्ग (ख) दीर्घ
- (ग) गुण (घ) स्वर
- (vii) 'प्रकृतिरेव' अत्र सन्धिच्छेदपदं किम् ? 1
- (क) प्राकृतिः + एव (ख) प्रकृतिः + एव
- (ग) प्रकृतिः + इव (घ) प्रकृतिः + इव
- (viii) 'नवा मालिका' अत्र किं समस्तपदम् ? 1
- (क) नवमालिका (ख) नमालिका
- (ग) नवमल्लिका (घ) नवमालीक
- (ix) 'उद्यमेन समः' अत्र किं नाम समासः ? 1
- (क) तत्पुरुषः (ख) कर्मधारय
- (ग) द्विगुः (घ) द्वन्द्वः

(x) 'प्रतिगृहम्' इति पदे किं विग्रहपदम् ?

1

(क) गृह-2 प्रति

(ख) प्रति-2 गृहम्

(ग) प्रतिगृह

(घ) गृहं गृहं प्रति

(xi) 'सुकरम्' अत्र कः उपसर्गः ?

1

(क) सुक

(ख) रम्

(ग) सुकर

(घ) सु

(xii) 'दुर्वहम्' अत्र कः उपसर्गः ?

1

(क) दूर्

(ख) दूरा

(ग) दूरम्

(घ) दुर

(xiii) 'दुर्बलं वृषभम्' अत्र किं पदं विशेष्यपदम् ?

1

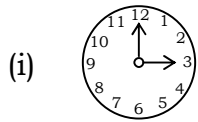
(क) दुर्बलम्

(ख) वृषभम्

(ग) दुर्

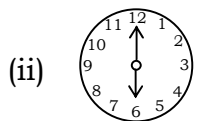
(घ) वृभम्

8. घटिकां दृष्ट्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

छात्रः वादने गृहम् आगच्छति।

(पंच/त्रि) 1

बालकः प्रातः वादने भ्रमति।

(पंच/षड्) 1

(रचनात्मकं कार्यम्)

9. पत्रं पठित्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

सेवायाम्,

प्रधानाचार्य महोदय;

रा. व. मा. वि.

क, ख, ग।

श्रीमन्तः !

सविनयं(i)..... अस्ति। मम भगिन्याः(ii)..... 15/3/2021 दिनांक सुनिश्चितम्
.....(iii).....। अतोहि अहं(iv)..... आगन्तुम् असमर्थः(v).....। कृपया दिनद्वयस्य
अवकाशं दत्त्वा कृतार्थं कुर्वन्तु भवन्तः माम्।

भवदीयः

आज्ञाकारी शिष्यः

रामदेवः

कक्षा - दशम

अनु० - पंच

मञ्जूषा

अस्ति, अस्मि, विद्यालयम्, निवेदनम्, विवाहः।

10. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

वाक्यानि :

- (क) चित्रमिदं क्रीडाक्षेत्रस्य।
- (ख) क्रीडाक्षेत्रं अस्ति।
- (ग) पादकन्दुकेन क्रीडन्ति।
- (घ) रज्ज्वा क्रीडति।
- (ङ) महिला पुरुषौ वार्ता।

मञ्जूषा

कुरुतः, छात्रा, बालकाः, सुन्दरम्, अस्ति।